

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
www.overijssel.nl
postbus@overijssel.nl
KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Provinciale Staten van Overijssel

Inlichtingen bij

Dhr. T. Kaat
Telefoon +31384999958
TP.Kaat@overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
11.03.2025	D2025-02-016733	2025-006570	1 van 4			

Onderwerp: Advies GS Rapport Toezicht levert energie op!

Toezending aan Provinciale Staten met oogmerk:

[X] ter informatie

[] anders, en wel:

Bijlage I**Rekenkamerrapport Toezicht levert energie op! (te raadplegen via [Notubiz](#))**

De Rekenkamer Oost-Nederland heeft uw Staten en ons college het Rekenkamerrapport Toezicht levert energie op! aangeboden. In deze brief treft u onze bestuurlijke reactie op het rekenkamerrapport aan. Op deze wijze kunt u onze reactie betrekken bij de behandeling van het onderzoeksrapport.

Samenvatting

De Rekenkamer Oost-Nederland heeft onderzoek gedaan naar de inzet van de provincie Overijssel op energiebesparing. Toezicht en handhaving op dit thema heeft de provincie belegd bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen, IJsselland en Twente. De Rekenkamer Oost-Nederland concludeert dat:

- Een aanzienlijk deel van de bedrijven zich niet aan de energiebesparingsplicht houdt. Dit betekent dat toezicht nodig is en energiebesparing oplevert.
- Energietoezicht door de risicogerichte insteek bij vergunningverlening, toezicht en handhaving lang geen prioriteit kreeg.

- Mede dankzij een impuls van de provincie toezicht op de energiebesparingsplicht en de informatieplicht de afgelopen jaren invulling kreeg en energietoezicht op de kaart staat.
 - Dit geen garantie is dat energietoezicht in de toekomst niet opnieuw te weinig aandacht krijgt.
- De aanbevelingen richten zich op het (zo goed mogelijk) monitoren van de energiebesparing voortkomend uit toezicht en handhaving en de zorg over de continuïteit in de financiering van energietoezicht. In deze brief geven we aan hoe wij daar als college mee om gaan.

Achtergrondinformatie

De Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) heeft in 2024 een DoeMee-onderzoek uitgevoerd naar de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing. In totaal hebben 109 rekenkamers aan dit onderzoek meegedaan, waaronder alle provinciale rekenkamers. Aanvullend daarop heeft de Rekenkamer Oost-Nederland verdiepend onderzoek gedaan naar de resultaten en effecten op het gebied van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht in Overijssel en Gelderland. De energiebesparingsplicht is van toepassing op grootverbruikers en gaat om investeringen die binnen vijf jaar kunnen worden terugverdiend. De informatieplicht betreft het (eens per vier jaar) actief informeren van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland over de energiebesparende maatregelen die zijn genomen.

De onderzoeksperiode van het aanvullende rekenkameronderzoek betreft de jaren 2020 tot en met 2024. Vanaf 2020 zijn zowel de energiebesparingsplicht als de informatieplicht van toepassing.

De conclusies en aanbevelingen van het onderzoek van de Rekenkamer Oost-Nederland staan in het onderzoeksrapport "Toezicht levert energie op!".

Hieronder gaan wij apart in op de conclusies en aanbevelingen:

Hoofdconclusie

Ondanks dat de energiebesparingsplicht al dertig jaar bestaat, houdt een aanzienlijk deel van de bedrijven zich niet aan de energiebesparingsplicht. Energietoezicht en handhaving zijn - blijkbaar - nodig om bedrijven te bewegen om energie te besparen. Hoe groot de energiebesparing als gevolg van het nemen van energiemaatregelen exact is, is heel lastig aan te geven. Indicaties hiervan laten echter zien dat de besparing substantieel is en dat toezicht loont.

Energietoezicht kreeg door de risicogerichte insteek binnen vergunningverlening, toezicht en handhaving lang geen prioriteit. Mede dankzij een impuls van de provincies Overijssel en Gelderland kreeg toezicht op de energiebesparings- en de informatieplicht de afgelopen jaren invulling en staat energietoezicht op de kaart. Hoewel energietoezicht inmiddels onderdeel is van het basistakenpakket van de omgevingsdiensten en zij investeerden in de opbouw van expertise, is dit geen garantie dat energietoezicht in de toekomst niet opnieuw te weinig aandacht krijgt.

Wij herkennen de hoofdconclusie van de Rekenkamer.

Dit sluit aan bij de ervaringen die de omgevingsdiensten IJsselland, Twente en Regio Nijmegen in de praktijk opdoen. Ondanks de inspanningen die bedrijven leveren, houdt een bovengemiddeld aantal bedrijven zich niet (volledig) aan de energiebesparingsplicht. We zien nog een flink potentieel voor energiebesparing. Tevens onderschrijven wij de constatering van de Rekenkamer Oost-Nederland dat de provincie zich vanaf 2020 actief, en met resultaat, in is gaan zetten om de naleving van de energiebesparingsplicht te bevorderen.

Aanbevelingen

De Rekenkamer heeft naar aanleiding van het onderzoek drie aanbevelingen voor uw Staten geformuleerd.

1. GS: Zet in op het (zo goed mogelijk) monitoren van de energiebesparing voortkomend uit toezicht en handhaving.

Energietoezicht maakt voor de bedrijven waar GS-bevoegd gezag voor is onderdeel van onze reguliere VTH-opdracht aan de omgevingsdiensten. Voor onze bedrijven geldt dat sinds juli 2023 de energiebesparingsplicht is geüpdatet en geïmplementeerd. Hierdoor zijn voorschriften in de vergunningen niet meer noodzakelijk. De bedrijven moeten de tijd krijgen om de verplichte maatregelen binnen een redelijke termijn door te voeren.

Op dit moment bestaat er landelijk slechts een globaal beeld van de energiebesparing voortkomend uit toezicht en handhaving. Momenteel wordt er binnen Omgevingsdienst NL¹ en het Informatiepunt Leefomgeving² gewerkt aan het verder inzichtelijk maken van energiebesparing mede als gevolg van toezicht en handhaving.

De omgevingsdiensten leggen de resultaten van toezicht op energiebesparing steeds beter in zaaksystemen vast waardoor er op termijn een beter beeld van de daaruit voortvloeiende energiebesparing ontstaat. We willen het monitoren van energiebesparing voortkomend uit toezicht en handhaving de komende jaren verder uitwerken. We volgen de landelijke ontwikkelingen en blijven hierover in gesprek met de omgevingsdiensten.

2. PS/GS: Zorg voor continuïteit in de financiering van het energietoezicht zodat opgebouwde expertise behouden blijft. Een optie daarvoor is het inzetten van gelabelde middelen voor energietoezicht bij het budget voor VTH.

Wij erkennen het belang van continuïteit in de financiering van het energietoezicht zodat opgebouwde expertise behouden blijft. Toch nemen we suggestie om, binnen het budget voor VTH, structureel apart geld te labelen voor toezicht en kennisontwikkeling op het aspect energie niet over.

Zoals de Rekenkamer Oost-Nederland aangeeft, is energietoezicht inmiddels onderdeel van het basistakenpakket van de omgevingsdiensten. Toezicht op het aspect energie maakt dus onderdeel uit van het reguliere takenpakket.

In onze VTH-beleidsdocumenten hebben wij de risicogerichte benadering in onze uitvoerings- en handavingsstrategie opgenomen. Dit houdt in dat we op basis van een risicoanalyse en provinciale doelstelling keuzes maken voor de VTH-uitvoering. Hiermee borgen wij dat er een totaalafweging gemaakt wordt voor het gelimiteerde VTH-budget, waarbij energiebesparing één van de vele onderdelen is.

Energietoezicht maakt onderdeel uit van onze reguliere VTH-opdracht aan de omgevingsdiensten. In de risicoanalyses van de omgevingsdiensten scoren de provinciale bedrijven het hoogst. Onze provinciale bedrijven worden daardoor jaarlijks bezocht voor een milieucontrole. Daarnaast is er voor 2025 budget beschikbaar gesteld voor energietoezicht in de opdrachten naar de omgevingsdiensten.

Zorgpunt blijft wel het energietoezicht op de gemeentelijke bedrijven. Gemeenten zijn bevoegd gezag voor bedrijven met een laag risicoprofiel, maar wel een hoog energieverbruik. Denk bijvoorbeeld aan kantoren en zorginstellingen. Als er bij de gemeenten geen apart geld is voor energietoezicht dan zullen deze organisaties minder bezocht worden en gaan er energiebesparingsmogelijkheden verloren. Wij gaan verder onderzoeken hoe wij de gemeenten bij deze opgave kunnen ondersteunen. In ieder geval gaan we, vanuit onze rol in het algemeen bestuur van de omgevingsdiensten, bij de overige deelnemers de urgentie voor het blijvend investeren in energiebesparing benadrukken.

3. PS: Verzoek GS een jaar na de behandeling van dit rapport inzicht te geven in de implementatie van de aanbevelingen.

¹ Omgevingsdienst NL is de landelijke vereniging van de 28 omgevingsdiensten.

² Het Informatiepunt Leefomgeving (IPLO) is het kenniscentrum van de overheid dat uitleg geeft over de Omgevingswet, het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en de regelgeving voor de leefomgeving.

Wij zullen u over een jaar informeren over de voortgang van de implementatie van de aanbevelingen. Dit doen we middels het Jaarverslag Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving 2025 dat wij medio 2026 met u zullen delen.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, A.P. Heidema

secretaris, N. Versteeg